

JULIANE KOKOTT

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. július 10.¹

I – Bevezetés

1. A jelen eljárásban ismét² a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB kerethatározatot³ kell értelmezni. Azt kell tisztázni, megköveteli-e a kerethatározat, hogy valamely bűncselekmény sértettje tanúvallomást tehessen azon büntetőeljárásban, amelyben a vád pozícióját foglalja el.

„(2) Az Amszterdami Szerződés aláírásának időpontjában vagy ezt követően bármikor megtett nyilatkozatával bármely tagállam elfogadhatja a Bíróság hatáskörét az (1) bekezdésben meghatározott előzetes döntések meghozatalára.

(3) A (2) bekezdés szerint nyilatkozatot tevő tagállam meghatározza, hogy:

II – Jogi háttér

A – Az Európai Unió joga

2. A Bíróság kerethatározatokkal kapcsolatos előzetes döntéshozatali hatáskörét az EU 35. cikk (2) és (3) bekezdése szabályozza:

a) az állam bármely olyan bírósága, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, a Bíróság előzetes döntését kérheti egyelőtte folyamatban lévő ügyben felmerülő és az (1) bekezdésben említett valamely jogi aktus érvényességére vagy értelmezésére vonatkozó kérdésben, ha ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítéletének meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, vagy

¹ – Eredeti nyelv: német.

² – Lásd a C-105/03. sz. Pupino-ügyben 2005. június 16-án hozott ítéletet (EBHT 2005., I-5285. o.) és a C-467/05. sz. Dell'Orto-ügyben 2007. június 28-án hozott ítéletet (EBHT 2007., I-5557. o.).

³ – HL L 82., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 72. o.

b) az állam bármely bírósága a Bíróság előzetes döntését kérheti egy előtte folyamatban lévő ügyben felmerülő és az (1) bekezdésben említett valamely jogi aktus érvényességére vagy értelmezésére vonatkozó kérdésben, ha ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítéletének meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére.”

sítsák a sértettek egyéni méltóságának kellő tiszteletben tartását és elismerjék a sértettek jogait és jogos érdekeit, különösen a büntető-eljárás keretein belül.”

3. A 2001/220 kerethatározat céljait főként annak nyolcadik preambulumbekkezdése tartalmazza:

„A sértettek jogállását és legfontosabb jogait érintő szabályokat és gyakorlatokat közelíteni kell egymáshoz, különös tekintettel az alábbiakra: a sértett méltóságát tiszteletben tartó bánásmódhoz való jog, a tájékoztatás adásához és az abban való részesülés joga [helyesen: a tájékoztatás adásához való jog és a tájékoztatásban való részesülés joga], a megértéshez és megértetéshez való jog, az eljárás különböző szakaszaiban járó védelemhez való jog, valamint azon nehézségek figyelembevételéhez való jog, amelyek a bűncselekmény elkövetési helyétől különböző tagállami lakóhelyből erednek.”

5. A sértett meghallgatásáról és az általa szolgáltatható bizonyítékokról különösen a 3. cikk rendelkezik.

„Minden tagállam biztosítja a sértett számára az eljárás során a meghallgatás és a bizonyítékok szolgáltatásának lehetőségét.

Minden tagállam megfelelő intézkedéseket tesz annak biztosítása érdekében, hogy hatóságai a sértetteket csak a büntetőeljárás céljainak eléréséhez szükséges mértékben hallgassák ki.”

4. A 2. cikk (1) bekezdése általánosságban írja le a sértett érdekeinek a büntetőeljárásban való figyelembevételét:

„Minden tagállam biztosítja, hogy a sértettek a büntetőjogi rendszerben tényleges és megfelelő szereppel rendelkezzenek. A tagállamok továbbá minden erejükkel arra törekedjenek, hogy az eljárások során bizto-

B – *A magyar jog*

6. A magyar büntetőeljárási jogban a bűncselekmény sértettje bizonyos esetekben az ügyész helyett pótmagánvádlóként vádat

emelhet. A pótmagánvádló a bírósági eljárásban – ha a büntetőeljárásról szóló törvény másképp nem rendelkezik – az ügyész jogait gyakorolja. Az ügyészt megillető jogosítványokhoz képest korlátként jelenik meg a pótmagánvádló esetében az, hogy a pótmagánvádló a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését nem indítványozhatja, az iratoktól elkülönítve, zártan kezelt iratokat nem ismerheti meg, valamint a vádat nem terjesztheti ki.

7. A magyar büntetőeljárás törvény kifejezetten kimondja továbbá, hogy a büntetőügyben ügyészként nem járhat el, aki az ügyben mint tanú vesz vagy vett részt.

9. Katz György indítványozta, hogy tanúként hallgassák ki. A kérdést előterjesztő bíróság ezt az indítványt elutasította. Minthogy az ügyész nem lehet tanú, álláspontja szerint ez vonatkozik a pótmagánvádlóra is.

10. A kérdést előterjesztő bíróság számára azonban kétséges, hogy összeegyeztethető-e ez az eredmény a 2001/220 kerethatározattal. 2007. július 6-án kelt végzésével előzetes döntéshozatalt kért a Bíróságtól a következő kérdésben:

„A [...] sértett jogállásáról szóló, 2001. március [15-i] 2001/220/IB [tanácsi] kerethatározat 2. és 3. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy a nemzeti bíróság számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy a sértett a pótmagánvádas eljárásban is [...] meghallgatható legyen [tanúként][?]”

III – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

8. Az alapeljárásban Katz György pótmagánvádlóként lépett fel Sós István Rolanddal szemben, őt különösen nagy kárt okozó csalás büntettével vádolva.

11. Az eljárás írásbeli szakaszában Katz György, az Osztrák Köztársaság, a Magyar Köztársaság és a Bizottság vett részt. A 2008. június 19-i tárgyaláson a Magyar Köztársaság és a Bizottság vett részt.

IV – Álláspont

A – Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

12. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem kifejezetten csak arra a kérdésre vonatkozik, kell-e a nemzeti bíróság számára biztosítani azt a lehetőséget, hogy a pótmagánvádas eljárásban a sértettet tanúként is kihallgathassa.

13. A 2001/220 kerethatározat e kérdéssel csupán közvetetten foglalkozik, mivel nem a bíróságok hatásköre, hanem a bűncselekmények sértettjeinek jogai képezik szabályozásának tárgyát. Ha azonban a sértettnek a kerethatározat alapján joga van ahhoz, hogy tanúként hallgassák ki, akkor logikus, hogy – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megfogalmazása szerint – a nemzeti bíróság számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy a sértettet tanúként hallgathassa ki. A kerethatározatra tekintettel, és avégett, hogy a Bíróság a nemzeti bíróság számára hasznos választ adhasson, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen kell átfogalmazni:

14. Minthogy a jelen ügyben az EU 34. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerinti kerethatározatot kell értelmezni, a Bíróság előzetes döntéshozatali hatásköréről szóló EK 234. cikket az EU 35. cikk alapján az ott meghatározott feltételek szerint kell alkalmazni.⁴

15. Következésképpen a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre csak akkor adhat választ, ha Magyarország az EU 35. cikk (2) bekezdése alapján elfogadta a Bíróság előzetes döntései meghozatalára vonatkozó hatáskörét. Ilyen nyilatkozat rendelkezésre áll.

16. Kérdéses azonban, jogosult-e a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére. Az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* a nemzeti bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságáról ugyanis külön-

A sértett jogállásáról szóló 2001/220 kerethatározat 2. és 3. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy a sértettnek a pótmagánvádas eljárásban lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy tanúvallomásával ezen eljárásban bizonyítékot szolgáltatasson?

⁴ – Lásd a 2. lábjegyzetben hivatkozott Pupino-ügyben hozott ítélet 19. pontját és Dell’Orto-ügyben hozott ítélet 33. pontját. Lásd még a C-354/04. P. sz., Gestoras Pro Amnistia és társai kontra Tanács ügyben 2007. február 27-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-1579. o.) 54. pontját és a C-355/04. P. sz., Segi és társai kontra Tanács ügyben 2007. február 27-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-1657. o.) 54. pontját.

böző közleményeket tettek közzé. Először az jelent meg, hogy Magyarország az EU 35. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint ismeri el a Bíróság hatáskörét.⁵ Eszerint csak a végső fokon eljáró bíróságok jogosultak előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz érkezését követően jelentették be, hogy Magyarország első nyilatkozatát visszavonta, és helyette akként nyilatkozott, hogy az EU 35. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerint ismeri el a Bíróság hatáskörét. Eszerint bármely nemzeti bíróság jogosult előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére.⁶

17. Nem áll rendelkezésre adat arról, hogy a Fővárosi Bíróság a jelen ügyben végső fokon jár-e el. Így a Hivatalos Lapban megjelent közlemények alapján lehetségesnek tűnik, hogy az előzetes döntéshozatalra utalás időpontjában nem volt jogosult előzetes döntéshozatal végett uniós joggal kapcsolatos kérdést a Bíróság elé terjeszteni.

18. Az EU 35. cikk (3) bekezdése szerint a tagállamok által az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére jogosult bíróságokról közölt adatoknak azonban nem kell konstitutív hatályúaknak lenniük, hanem deklaratív hatályúak is lehetnek. A tagállamok ugyanis – eltérően attól, amit a Hivatalos Lapban a hatáskör elismeréséről közzétett közlemények szövege sejtet – nem azt ismerik el, hogy a Bíróság hatásköre az EU 35. cikk (3) bekezdésének a) vagy b) pontján alapul,

azaz bizonyos bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelmeire terjed ki. A tagállamok azt határozzák meg,⁷ mely bíróságok terjeszthetnek elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultság érdemi szabályozása azonban külön belső jogi aktusban is történhet.

19. A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságot a magyar kormány 2088/2003. határozata alapozza meg, amely a Bíróság hatáskörét kifejezetten az EU 35. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerint ismeri el. Ez a határozat már az előzetes döntéshozatalra utalás időpontjában is létezett; a kérdést előterjesztő bíróság és a magyar kormány helyesen alapítja a Bíróság hatáskörét e határozatra.

20. A Hivatalos Lapban eredetileg megjelent közlemény tehát hibás volt, és a Bíróság hatáskörének a Magyar Köztársaság általi elismeréséről szóló újabb közleménnyel javították. Emellett utalni kell arra, hogy a Bíróság határozata meghozatalának időpontjában már nem fér kétség a Bíróság hatáskörének meglétéhez.

5 – HL 2005. L 327., 19. o.

6 – HL 2008. L 70., 23. o.

7 – Franciául: „indiquer”; angolul: „specify”.

21. A Bíróság tehát hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megválaszolására.

22. A magyar kormány azonban elfogadhatatlannak tartja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, mert álláspontja szerint az hipotetikus. Úgy véli, hogy a kérdést előterjesztő bíróságban a pótmagánvádló büntetőeljárás-beli tanúvallomás-tételi lehetőségét illetően felmerült kételyek a magyar jog hibás értelmezésén alapulnak. Álláspontja szerint a büntetőeljárás jog kommentárjából és a Legfelsőbb Bíróság véleményéből⁸ kitűnik, hogy a magyar büntetőeljárás jogban a pótmagánvádló kihallgatható tanúként.

23. Azonban a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések ügyre tartozását főszabály szerint vélemezni kell.⁹ A Bíróság csak kivételesen jogosult saját hatáskörének vizsgálata céljából megvizsgálni azokat a körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság hozzá fordult.¹⁰ Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság csak akkor utasíthatja el, ha nyilvánvaló, hogy a közösségi jog kért értelmezése nem függ össze az alap-

eljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi adatok ismeretével, amelyek a feltett kérdések hasznos megválaszolásához szükségesek.¹¹ Ezen esetektől eltekintve a Bíróság főszabály szerint köteles határozni a közösségi jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdésekről.¹²

24. A magyar kormány erős érveket ad elő arra vonatkozóan, hogy a kérdés a magyar jog szerint nem szorul tisztázásra. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem és a kérdést előterjesztő bíróságnak Katz György tanúkenti kihallgatásától való eddigi – vélhetően a Legfelsőbb Bíróság véleményének ismeretében fennálló – vonakodása azonban arra utal, hogy legalábbis a kérdést előterjesztő bíróság más álláspontot képvisel a magyar jog értelmezése tekintetében.

25. Nem feladata a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának vizsgálatakor a nemzeti bíróságnak a belső jog értelmezéséről vallott felfogását korrigálja.¹³ A Bíróság feladata az,

8 – A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 2007. május 4-i 4/2007. sz. véleménye.

9 – A C-355/97. sz., Beck és Bergdorf ügyben 1999. szeptember 7-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-4977. o.) 22. pontja; a 2. lábjegyzetben hivatkozott Pupino-ügyben hozott ítélet 30. pontja; a C-202/04. és C-94/04. sz., Cipolla és társai ügyben 2006. december 5-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-11421. o.) 25. pontja; a C-212/06. sz., Gouvernement de la Communauté française és Gouvernement wallon ügyben 2008. április 1-jén hozott ítélet (EBHT 2008., I-1683. o.) 29. pontja és a C-188/07.-sz. Commune de Mesquer ügyben 2008. június 24-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-4501. o.) 30. pontja.

10 – A C-295/04–C-298/04. sz. Manfredi és társai ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-6619. o.) 27. pontja.

11 – Lásd többek között a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4921. o.] 61. pontját; a C-344/04. sz., IATA és ELFAA ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-403. o.) 24. pontját és a 9. lábjegyzetben hivatkozott Commune de Mesquer ügyben hozott ítélet 30. pontját.

12 – Lásd a 11. lábjegyzetben hivatkozott Bosman-ügyben hozott ítélet 59. pontját és az ugyanott hivatkozott IATA és ELFAA ügyben hozott ítélet 24. pontját.

13 – Lásd a 16/83. sz. Prantl-ügyben 1984. március 13-án hozott ítélet (EBHT 1984., I-299. o.) 10. pontját; a 91/83. és 127/83. sz. Heinenen Brouwerijen ügyben 1984. október 9-én hozott ítélet (EBHT 1984., I-3435. o.) 10. pontját; a C-347/89. sz. Eurim-Pharm ügyben 1991. április 16-án hozott ítélet (EBHT 1991., I-1747. o.) 16. pontját; a C-246/04. sz. Turnund Sportunion Waldburg ügyben 2006. január 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-589. o.) 20. pontját és a C-244/06. sz. Dynamic Medien ügyben 2008. február 14-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-505. o.) 19. pontját.

hogy segítsen a kérdést előterjesztő bíróságnak a közösségi és az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kétségei legyőzésében.

29. Így a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére választ kell adni.

26. Ezért az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem nyilvánvalóan hipotetikus.

27. Katz György azt javasolja, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kiterjesztően értelmezze, és vizsgálja meg, megköveteli-e a 2001/220 kerethatározat, hogy a vádhatóság egyes nyomozati jogosítványait is átengedjék a pótmagánvádló számára.

B – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

28. Az EK 234. cikk közvetlen együttműködést hoz létre a Bíróság és a nemzeti bíróságok között, nemperes eljárás keretében, amelyben a feleket nem illeti meg a kezdeményezés joga, hanem csak észrevételeik előterjesztésére van lehetőségük.¹⁴ E rendelkezés szerint a nemzeti bíróságok fordulhatnak a Bírósághoz, nem az alapeljárás felei. Minthogy egyedül a nemzeti bíróság határozhatja meg, mely kérdéseket terjeszt a Bíróság elé, azok tartalmát a felek nem változtathatják meg.¹⁵

30. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a magyar pótmagánvádas eljárással kapcsolatos, azaz a bűncselekmény sértettjének jogállásával, ha az e cselekmény miatti büntetőeljárásban a vádhatóság helyett maga képviseli a vádat.

14 – Lásd a C-2/06. sz. Kempter-ügyben 2008. február 12-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-411. o.) 41. és azt követő pontját.

15 – A 44/65. sz. Singer-ügyben 1965. december 9-én hozott ítélet (EBHT 1965., 1267. o., 1275. o.); a C-381/89. sz., Syndesmos Melon tis Eleftheras Evangelikis Ekkliasis és társai ügyben 1992. március 24-én hozott ítélet (EBHT 1992., I-2111. o.) 19. pontja; a C-412/96. sz. Kainuun Liikenne és Pohjolan Liikenne ügyben 1998. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-5141. o.) 23. pontja; a C-402/98. sz., ATB és társai ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-5501. o.) 29. pontja és a C-376/05. és C-377/05. sz., Brünsteiner és Autohaus Hilgert ügyben 2006. november 30-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-11383. o.) 28. pontja.

31. A tagállamokban a büntetőeljárásban főszabály szerint a vádhatóság vesz részt. Kivételesen azonban a vádhatóság helyett magánszemély, általában a bűncselekmény sértettje is vádat emelhet a bíróság előtt,

és a büntetőeljárásban a vádhatóság jogait gyakorolhatja. Az ilyen eljárás azt a kérdést veti fel, mennyiben alkalmazhatók a vádhatóságra irányadó rendelkezések a magánszemély vádlóra. E kérdés a vádhatóság hatáskörével, illetve e hatáskörök esetleges korlátaival kapcsolatban egyaránt felmerül.

32. A jelen ügy tárgya a tanúvallomás-tétel lehetősége. A saját ügyben való tanúvallomás-tétel alapvetően problémás, mert érdekkonfliktustól kell tartani. Másrészt viszont a sértett vallomása jelentősen hozzájárulhat a bűncselekménynek és az elkövető személyének a bizonyításához, és így az igazságos és helyes ítélet meghozatalához.

33. A 2001/220 kerethatározat nem tartalmaz különös szabályokat a vádat képviselő sértett jogaira nézve. A sértetti jogok általános szabályai szerint a sértettnek mindig lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy vallomásával a büntetőeljárásban bizonyítékot szolgáltatasson.

34. Ez elsősorban a 2001/220 kerethatározat 3. cikkének első mondatából következik. E rendelkezés szerint minden tagállam biztosítja a sértett számára az eljárás során a meghallgatás és a bizonyítékok szolgáltatásának lehetőségét.

35. Az osztrák kormány hangsúlyozza, hogy a sértett vallomása nincsen nevesítve. A vallomástétel azonban a „meghallgatásba” beleértendő. Továbbá sok ügyben a tanúvallomás a legfontosabb bizonyíték, amelyet a sértett szolgáltathat. Mint azt a Bizottság kiemeli, a sértett tanúvallomásának a bizonyítékok köréből történő kirekesztése a lényegétől fosztaná meg a 2001/220 kerethatározat 3. cikkének első mondatán alapuló jogot.

36. A sértetti jogok ilyen kiüresítése összeegyeztethetetlen lenne a 2001/220 kerethatározat céljaival. A kerethatározat nyolcadik preambulumbekkezdése szerint a sértettnek többek között joga van tájékoztatás adásához. A kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése értelmében minden tagállam biztosítja, hogy büntetőjogi rendszerében a sértettek tény-

leges és megfelelő szereppel rendelkezzenek. Ugyanezen rendelkezés szerint továbbá a tagállamok elismerik a sértettek jogait és jogos érdekeit, különösen a büntetőeljárás keretein belül.

37. A sértett jogos érdekeinek főszabály szerint – legalábbis ha tanúvallomást kíván tenni – az felel meg, ha a vallomástétel lehetőségét biztosítják számára. Az osztrák kormány utal arra, hogy a tanúvallomástétel teher is lehet a sértett számára. Ez azonban a jelen ügyben közömbös. Mint azt a Bizottság is előadja, a jelen ügyben nem az a kérdés, hogy kötelezhető-e a sértett a vallomástételre akarata ellenére.

38. Semmi nem indokolja, hogy a sértetti jogok ne legyenek érvényesek az olyan büntetőeljárásban, amelyben a sértett képviseli a vádat. A 2001/220 kerethatározat nem tartalmaz ilyen korlátozást.

39. A sértett éppen vádlói szerepben jogosult különös védelemre. E szerepet ugyanis azért gyakorolja, mert a vádhatóság a vádemelést megtagadta. Ilyen helyzetben a vallomástétel tilalma többlethátrányt jelentene: a sértett egyedül, a vádhatóság támogatása nélkül vesz részt az eljárásban, és még meg is fosztanák egy fontos bizonyítási eszköztől. A kérdést előterjesztő bíróság és a Bizottság ezért alappal tart attól, hogy a büntetőigény pótmagánvád útján történő érvényesítése megnehezülne vagy akár lehetetlenné is válna, ha a pótmagánvádlóként fellépő sértett nem tehetne vallomást.

40. Így a Bizottság álláspontja szerint a vádat képviselő sértettnek is jogosultnak kell lennie a tanúvallomástételre. Ez azonban nem vezethető le a 2001/220 kerethatározatból. A kerethatározat 3. cikkének első mondatában nem szerepel a tanú fogalma. A sértettnek meghallgatáshoz és bizonyítékok szolgáltatásához van joga.

41. A 2001/220 kerethatározat azt mutatja, hogy a sértett mint tanú és a sértett mint fél közötti különbség a jogalkotó előtt ismert volt. A kerethatározat 5. és 7. cikke kifejezetten tartalmazza, hogy a sértett tanúként vagy félként vehet részt a büntetőeljárásban.

42. Így a vádat képviselő sértett részére nem szükséges tanúi jogállást biztosítani, ha az alkalmazandó nemzeti büntetőeljárási jog ennek ellenére is lehetőséget ad számára a bíróság előtti vallomástételre, és e vallomás bizonyítási eszközként értékelhető. A Bíróság tudományos kutatási egysége által végzett kutatás alapján úgy tűnik, hogy sok tagállam

így kezeli a helyzetet: a büntetőeljárásban a vádat képviselő sértett jogosult vallomástétel útján bizonyítékot szolgáltatni, ám nincs a tanúéval teljesen azonos helyzetben. Így többek között gyakran kizárt a vallomás esküvel történő megerősítése.

elismert jogból vezethető le. A védelemhez való jog az általános jogelvek szerves részét képező alapvető jog, amelynek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja.¹⁷ Következésképpen a kerethatározatot az EJEE 6. cikkének az Emberi Jogok Európai Bírósága által adott értelmezését tiszteletben tartva kell értelmezni.¹⁸

43. A vádat képviselő sértett vallomásának e differenciált figyelembevétele tekintettel van a sértetti helyzet nehézségeire. A sértettnek már pótmagánvádlói szerepétől függetlenül is fűződik érdeke az eljárás kimeneteléhez. Ha ezen felül még a vádat is a sértett képviseli, még nehezebb biztosítani a gondos tanútól feltétlenül elvárható tárgyilagosságot. Így a sértetti vallomásnak nem lehet teljes, megdönthetetlen bizonyító erőt tulajdonítani. Minden ügyben az eljáró bíróság feladata, hogy a sértetti vallomást különös gondossággal mérlegelje, és hogy a sértett egyéni helyzetét átfogóan figyelembe vegye.

45. Az EJEE 6. cikke (3) bekezdésének d) pontja szerint a vádlott többek között jogosult kérdéseket intézni vagy intéztetni a vád tanúihoz. Ez a bűncselekmény sértettjének vallomásra is vonatkozik, még akkor is, ha a sértett képviseli a vádat. A vád és a védelem fegyveregyenlősége nem sérülhet.

44. Kiegészítésképpen utalni kell arra, hogy a vád sértett általi képviselete nem csorbíthatja a vádlott védelemhez való jogát. E jog a tisztességes eljáráshoz való, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkében biztosított és az Európai Unió Nizzában, 2000. december 7-én ünnepélyesen kihirdetett Alapjogi Chartájának¹⁶ 47. és 48. cikkében

46. A tagállamok feladata, hogy e követelményeket a nemzeti büntetőeljárási jogukban megvalósítsák. Ha ez nem történik meg a kellő egyértelműséggel, akkor a nemzeti bíróság feladata az eljárásjognak a kerethatározattal összhangban álló értelmezésére törekedni.¹⁹

16 – HL 2000. C 364., 1. o. Kiigazításokkal átvette a 2007. december 12-i ünnepélyes nyilatkozat: HL 2007. C 303., 1. o.

17 – A C-283/05. sz. ASML-ügyben 2006. december 14-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-12041. o.) 27. pontja és a C-14/07. sz., Weiss und Partner ügyben 2008. május 8-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3367. o.) 47. pontja.

18 – A 2. lábjegyzetben hivatkozott Pupino-ügyben hozott ítélet 59. pontja.

19 – A 2. lábjegyzetben hivatkozott Pupino-ügyben hozott ítélet 34. pontja.

V – Véggövetkeztetések

47. Következésképpen azt javaslom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB kerethatározat 3. cikkének első mondata szerint a bűncselekmény sértettjének, aki az e cselekmény miatti büntetőeljárásban a vádhatóság helyett maga képviseli a vádat, lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy vallomásával ezen eljárásban bizonyítékot szolgáltatson. E sértett részére azonban nem szükséges tanúi jogállást biztosítani, ha az alkalmazandó nemzeti büntetőeljárási jog ennek ellenére is lehetőséget ad számára a bíróság előtti vallomástételre, és e vallomás bizonyítási eszközként értékelhető.